

Z NAŠICH ŠKOL

K zápisu se šlo pohádkově

Obelix: Jako zkušená deváčka, patřičně hrdá na svůj kostým, jsem se v pátek 23. ledna procházela po 3. pavilonu základní školy a mile se usmívala a mávala na přichozí dětičky. Z domněnky, jak jsou potěšené přítomností Obelixy u zápisu, mě vyvedlo dítě, které na mě mířilo prstíkem s otázkou „Co je to za šaška?“

Asterix: Tak to mě na rozdíl od tebe malí předškoláci poznávali poměrně často. Troufnu si říct, že z přichozích 91 dětí mě znala většina. Docela by mě ale zajímalo, kolikery oči byly vykulené z nás, pohádkových bytostí a kolik ze školního prostředí a samotného zápisu.

Pipi Dlouhá punčocha: Taký jste stihli pozorovat kromě dětí i rodiče? Někteří se mi zdáli nervóznější než jejich ratolesti.

Obelix: To víš, šlo o velký krok do života. Rodiče na rozdíl od těch prcků vědí, že nejkrásnější část dětství končí a začnou povinnosti. My to u zápisu taky nevěděli.

Asterix: Jo jo, kdybych u zápisu býval věděl...

Pipi Dlouhá punčocha: ... tak bys sem nechodil? Vždyť to zas tak nebolelo a školní léta utekla jako voda. V dubnu při akademii už se budeme se základkou loučit.

Obelix: Tak ať si 37 holčiček a 36 kluků, kteří v září zasednou do lavic trhosvinenské základní školy, užije těch 9 let stejně jako my – se vším, co ke škole patří!

Žáci 9. ročníku: Obelix – Radka Míčková, Asterix – Václav Mařík, Pipi – Šarlota Zachařová

Foto: archiv školy

Britský zápisník GTS ... 1/

Nebeští jezdci v Brookwoodu

Možná jste ten film viděli. Začíná záběrem na československou vlajku, pak se objeví velký znak se lvem a pomník s nápisem „Na paměť padlým československé armády pohřbeným na hřbitovech Spojeného království.“ Následují záběry na jednotlivé hroby Čechů a Slováků, příslušníků britského Královského letectva. Ano, jedná se o začátek jednoho z nejlepších československých válečných filmů. Jmenuje se „Nebeští jezdci“ a natočil ho v roce 1968 režisér Jindřich Polák podle stejnojmenného literárního bestselleru Filipa Jánského z roku 1964. Diváci, kteří tehdy navštívili premiéru filmu, určitě netušili, že se dívají na československý válečný hřbitov z druhé světové války v anglickém Brookwoodu. Ba co víc – do té doby ani netušili, že takový hřbitov vůbec existuje. Byla prostě taková doba. Doba, kdy nám zatajovali naše vlastní válečné hrdiny. Protože sice bojovali za naši

vlast, ale jaksi na nesprávné světové straně.

V rámci exkurzí do Velké Británie už svivenští gymnazisté navštívili řadu míst. Od loňského září je mezi nimi i Brookwood Cemetery. Neboť osobnímu prožitku se nic nevyrovná. O hrdinech lze jistě vyprávět. Ale být přímo s nimi v místech jejich posledního odpočinku dává lidským příběhům skutečnější rozměr. Ti lidé, většinou mladí, opustili kdysi svou vlast a po strastiplném putování dobrovolně bojovali v cizí zemi za naši svobodu. A obětovali to nejcennější – svůj život. Cizí zem se stala jejich věčným domovem.

Památník s bronzovým lvem je nepřehlédnutelnou dominantou. Byl postaven Brity v letech 1955-56

Když v roce 1852 brookwoodský hřbitov zprovoznili, byl se svými dvěma sty hektary největším na světě. Dodnes je největším v Británii. Sloužil a dodnes

slouží jako pohřební místo pro obyvatele Londýna, vzdáleného necelých padesát kilometrů. Z londýnského nádraží Waterloo

(Pokračování na další straně)

sem můžete dojet vlakem. Když si ale pořádně nepohlédnete plánek, snadno tu zabloudíte.

V roce 1917 zde byl zřízen i vojenský hřbitov. Leží tu tisíce vojáků z první i druhé světové války. Na rozdíl od některých částí civilního hřbitova je Brookwood Military Cemetery pečlivě udržován. Svá oddělení tu mají Britové, Američané, Francouzi, Kanadané, Poláci, Australané a další národnosti. A také Čechoslováci.

K československé sekci se snadno dostanete po páteřní komunikaci zvané Long Avenue. Už zdálky vás upoutá masivní pomník s mohutným reliéfem československého znaku a bílé náhrobní kameny. Je tu pohřbeno 45 našich letců, mezi nimi i několik příslušníků pozemního leteckého personálu. Tři další čs. letci jsou pochováni v britské sekci Royal Air Force. Z části jsou to příslušníci čs. stíhacích perutí RAF, 310. a 312. Převažujícím počtem jsou tu však zastoupeni letci z 311. čs. bombardovací perutě, která měla ztráty největší. Zatímco stíhačku ovládal jeden pilot, bombardovací posádky byly početnější. V bombardéru Wellington sedělo šest letců, v Liberatoru dokonce deset. Pro obrovské ztráty musela být 311. peruť nakonec převelena z bombardovacího velitelství k pobřežnímu. Hlídkové lety nad Atlantikem, Biskajským zálivem a Severním mořem však byly stejně nebezpečné jako nálety na Německo a okupovanou Evropu. Mnohé posádky po střetu s německými stíhači beze stopy zmizely. Nebeští jezdci

Celkový pohled na čs. válečný hřbitov v Brookwoodu.

pohřbení v Brookwoodu měli osud ještě tragičtější. Přežili bojové lety, ale vinou technických poruch a nešťastných náhod umírali při cvičných či transportních letech nebo leteckých nehodách.

Hroby většiny našich letců, kteří zahynuli během druhé světové války, jsou roztroušeny po Spojeném království a po evropském kontinentě. Někteří však nemají hrob vůbec, neboť oceán vydává své oběti jen zřídka. Jen asi dvacet kilometrů od Brookwoodu se v Runnymede nachází památník neznámých válečných letců Royal Air Force. Do tří set šedesáti panelů jsou tu vytesána jména 20547 spojeneckých letců, jejichž těla nebyla nikdy nalezena. Mezi nimi je i 145 Čechoslováků.

V Brookwoodu je pohřben například npor. Emil Fechtner, který během bitvy o Británii dosáhl pěti sestřelů nepřátelských letadel a stal se jedním z es „třistadesítky“. Krátce před smrtí obdržel vysoké britské vyznamenání DFC. 29. října 1940 však nešťastně zahynul, když

se jeho Hurricane při startu k bojovému letu srazil s jiným letadlem. Tragický osud měl desátník Andrej Šimek, který 30. srpna 1943 vzlétl jako palubní střelec Liberatoru ke svému vůbec prvnímu protiponorkovému letu nad Biskajský záliv. Byl zabit při střetu s německým Junkerem Ju-88. V britské sekci RAF je v Brookwoodu pochován i třetí velitel 311. čs. bombardovací perutě škpt. Josef Ocelka. Po odsloužení dvou operačních turnusů zahynul 21. 7. 1942 při zalétávání vícemotorových letounů. Co jméno, to tragický příběh.

Jen pár desítek metrů od československého válečného hřbitova se v civilní části nachází další československé hroby. Svaz letců svobodného Československa v Londýně tu kdysi zakoupil pozemek, na němž jsou pohřbíváni naši letci, další československé osobnosti a jejich rodinní příslušníci, kteří zůstali po druhé světové válce a zejména po únoru 1948 ve Velké Británii a podle svého přání chtěli být pochováni v Brookwoodu. Doma z nich totiž učinili „nepřátele lidové demokracie“ a čtyři desítky let se o nich nesmělo psát nic dobrého. Je tu pohřben například první velitel 310. československé stíhací perutě Alexandr Hess, hrdina Sovětského svazu gen. Josef Buršík či konstruktér kulometu Bren Jan Staller. Svůj symbolický hrob tu po letech nalezl i Jaroslav Štěrbáček, který byl v roce 1940 prvním československým letcem, jenž padl v řadách RAF.

Masivní kamenný památník s velkým bronzovým reliéfem čs. státního znaku, který vévodí československému válečnému hřbitovu v Brookwoodu,

Pomník příslušníka 310. československé stíhací perutě Emila Fechtnera.

vznikl za zvláštních okolností. Teoreticky byl vybudován na základě dohody o vzájemném udržování válečných hrobů mezi naší a britskou vládou z roku 1949. Čs. vláda se však z politických důvodů ke svým závazkům nehlásila. Britům došla v polovině 50. let trpělivost, a tak čs. válečný hřbitov včetně památníku upravili a vybudovali podle britského návrhu a za britské peníze sami. Dnes se naštěstí naše vlády už k brookwoodskému hřbitovu hlásí. Každoročně tu Svaz letců svobodného Československa v Londýně a Velvyslanectví ČR ve Velké Británii pořádají pietní akty, a to vždy kolem 8. května a 28. října.

I naši studenti položili k památníku věnec s česko-anglickým nápisem „Na památku těch, kteří padli za naši svobodu.“ Na náhrobcích pak zanechali obálky dovezené z domova.

Tak tedy sbohem, nebeští jezdci.

Studenti navštívili také letecké muzeum RAF v londýnském Hendonu. Na obrázku je bombardér B-24 Liberator, s nímž naši piloti létali ve druhé polovině války.

Jeden z večerů byl věnován přednášce pana Ridvala z horské služby. Přišel nás navštívit i se svým lavinovým psem. Setkání bylo určité pro všechny přínosné a během večera padlo i mnoho dotazů ze strany pozorných posluchačů.

Během odpočinkového dne jsme navštívili továrnu Detoa, kde vznikají dřevěné hračky. Výrobu jsme viděli celou od sušení dřeva, vyřezávání, barvení a kompletaci. Krtečkovi se kreslí očička ručně a tak se každý stává originálem. Bylo to přání pana Milera (autora Krtečka), který továrně prodal licenci na jeho výrobu.

S chováním žáků na chatě Hana jsme byli také spokojeni. Po večerech jsme se zájmem sledovali jejich společenské hry a museli jsme uznat, že se bavit opravdu umí. Překvapili nás i při závěrečném večeru, kdy byla vyhlášena diskotéka. Zprvu to vypadalo, že ani tančit neumí, ale nakonec se rozjela úžasná taneční produkce, jakou jsme na našich kurzech ještě nezažili.

K převážně příjemným zážitkům na horách přispěli i další lidé. Jedním z nich je majitel chaty Hana pan Pertlíček. Naše škola už vystřídala mnoho různých horských chat, hotelů a penzionů, ale hoteliéra tak milého, usměvavého, ochotného a hlavně tolerantního k dětem, jsme zatím nikde neměli. Druhým člověkem, bez jehož ochoty a pohody bychom se neměli tak dobře, byl i náš řidič autobusu, pan Jelen. Rádi bychom mu touto cestou poděkovali za jeho bezpečnou jízdu s autobusem na úzkých a zasněžených cestách a za všestrannou pomoc, jejíž rozsah je daleko za rámcem povinností řidiče.

N. Hálová

Výsledky závodu:

Chlapci lyže: 1. Vašíček Jakub, 2. Zmeškal Karel, 3. Jezl Vojtěch
 Dívky lyže: 1. Tisoňová Zuzana, 2. Čábová Anna, 3. Fischerová Iva
 Snowboard: 1. Šiveň Dominik, 2. Řebíček Aleš, 3. Čapl Radek

Karneval ve školce

„Podívejte kamarádi, dneska máme karneval.“ Přesně těmito slovy zahájili předškoláci letošní školkový karneval, který si pro nás všechny připravily paní učitelky z MŠ Beruška v T.Svinech. Předškoláci tak přivítali nejen ostatní kamarády ze školky, ale i děti z MŠ Čtyřlístek a MŠ Slavče.

Celým karnevalovým dováděním nás provázeli dva komičti klauni Bzuk a Ťuk, kteří vykouzlili dětem na tvářích úsměv a nezkazili žádnou legraci. Děti si mimo to také užily veselý a pestrý průvod masek, zpěv známých písní, různé soutěže, do kterých se zapojily i paní učitelky z jednotlivých tříd a především tance se skotačením na veselé písničky.

Děti si karneval užily a těšily se na další dovádění s Bzukelem a Ťukem.

**Za MŠ Beruška: Mgr. Iveta Plchová
 Mgr. Jiřina Vojtěchová, DiS**

Britský zápisník GTS ... 2/

Kde jsi, Nessie?

Skotsko, hlavní cíl podzimní studentské exkurze, ve většině z nás vyvolal typické asociace. Před očima se nám mihnul šetrný Skot v sukni, lochnesská příšera, Sean Connery a těm starším také jistý lahodný nápoj, kterému se říká „skotská“. Tedy whisky,

samozřejmě. Zvědaví jsme byli všichni – studenti i dospělá část výpravy. Kromě toho je pro nás tahle část Evropy kapku z ruky a člověk sem nejedždí každý den.

Tak dopředu rovnou říkám, že Sean zrovna neměl čas. V době naší návštěvy právě vrcholila kampaň k referendu o setrvání Skotska v mateřské náručí Velké Británie, a agent 007 měl jako skotský patriot jistě napilno. Skutečnost, že jsme sem přijeli doslova v předvečer hlasování, nám dávala určitou historickou šanci, že budeme posledními obyvateli Trhových Svinů a okolí, kteří navštívili tuto zemi ještě v rámci Spojeného království. Byli jsme z toho trochu v napětí.

Fakt jsme ve Skotsku!

Cestou na sever jsme ovšem nemohli opominout zajímavý pozůstatek britské historie a zároveň dávné slávy římského impéria. V severní Anglii, nedaleko skotských hranic, se totiž nachází zbytky Hadriánova valu,

v latině nazývaného „Vallum Aelium.“ Římský císař Hadrián tu na počátku 2. století nechal postavit téměř 120 km dlouhý obranný val, který měl chránit římskou provincii Británii před útoky barbarů ze severu. Táhně se od Newcastleu na východě po záliv Solway Firth na západě. Soudě podle pozůstatků to bylo dílo velkolepé. 80 bran, 17 pevností a 320 věží. My jsme navštívili pevnosti Housesteads a Chesters. U první se nachází zčásti rekonstruované zbytky valu, u druhé římské lázně. Při pohledu na zvláštnou, holou a dosti ponurou krajinu se člověk v duchu ptá, co tu ti Římané vlastně bránili? Varel Frišterský by nám na to asi odpověděl jasně a stručně. Když ale budujete impérium, takovým detailem se nezabýváte. Tady je Hadriánovo. A basta.

A mimochodem, Římané se nebránili proti Skotům, nýbrž barským kmenům, kterým můžeme říkat třeba Kaledonané. Území severně od valu totiž Římané nazývali Kaledonie. Keltský kmen Skotů, podle něhož se dnes tato země jmenuje, sem z Irska dorazil až asi sto let po pádu Říma.

Do Edinburghu, hlavního města Skotska, jsme vjeli, aniž jsme si toho všimli. Mohla za to mlha, která se dala doslova krájet.

Jen co se zvedla, začalo pro změnu pršet. Naštěstí to byl poslední déšť. Na zdejší poměry netypicky hezké počasí nás ale nerozládilo. Člověk si zvykne.

Jasnější obloha nám dávala větší šanci, že bychom mohli spatřit hlavní skotskou atrakci – lochnesskou příšeru zvanou Nessie, která se jak známo nachází v jezeře Loch Ness na samém severu Skotska. Pravda, dosud ji nikdo prokazatelně nespapal ani nedokázal její existenci, ale ... Všechno je jednou poprvé!

Dotyčné jezero se nachází v oblasti skotské Vysočiny, anglicky zvané Highlands. Pohled na tamní nezvyklou krajinu byl pro nás zážitkem sám o sobě. Čarokrásná a strašidelná zároveň. Dostat se k civilizaci tu trvá trochu déle než jsme zvyklí. Přesto je to pro Brity oblíbený turistický cíl. Ben Nevis, nejvyšší hora Británie, je sice nižší než Sněžka, ale každý rok na ni vystoupají tisíce lidí. Každoročně tu však mnoho lidí také podcení nebezpečí, která nachystá příroda – a doplatí na to. Je to zkrátka drsný kout země. Ne náhodou tu během druhé světové války probíhal výcvik britských commandos, kteří ve stínu Ben Nevis mají i svůj památník.

(Pokračování na další straně)

U zbytků Hadriánova valu poblíž římské pevnosti Housesteads. Původní výška valu byla samozřejmě vyšší.

Zároveň je to tu samý loch. Tedy abyste rozuměli – „loch“ znamená ve skotské gaelštině prostě jezero. Loch Ness je pak posledním velkým jezerem na severní straně Kaledonského kanálu, vybudovaného počátkem 19. století. Kanál pomocí soustavy zdymadel propojuje dodnes Severní

to jen šlo, legendární obyvatelka hlubiny pod námi se bohužel neukázala. Anebo bohudík. Ještě že tu byl dostatek obchůdků se suvenýry, které i skeptiky přesvědčí, že záhadná příšera není žádný výmysl. Jen jsme se s ní zkrátka minuli. Ale i kdyby lochneska náhodu neexistovala, pořád tu pro

rozhodně nikdo nepřehlédne. A tak na něm nešetřili. Skotský parlament, ve skotské gaelštině „Parlaimaid na h-Alba“, je tak dnes spolu s královským palácem Holyrood nepřehlédnutelnou dominantou východního konce tak zvané Královské míle. Což je hlavní a nejrůznější turistická osa skotského hlavního města. Così jako Královská cesta v Praze. Začíná u edinburského hradu a končí právě u paláce Holyrood, v němž přebývá královna při návštěvách Skotska.

Na Královské míli to žije obchůdky všeho druhu. Koupit tu lze oděvy i nejrůznější oděvní drobnosti s motivem tradiční skotské kostky. A samozřejmě také nejtradičtější skotský oděv, jehož hlavní součástí je mužská sukně zvaná „kilt“. Skotové ho skutečně nosí, i když spíše při slavnostních a společenských příležitostech. Když jsme potkali prvního chlapa v sukni, věděli jsme, že se nacházíme opravdu ve Skotsku. A pak je tu samozřejmě všudypřítomná skotská whisky. Ale nenechte se mýlit, matky tímto nápojem děti nekojí. Naopak, pití nezletilých zde vůbec nepřipadá v úvahu. Na to jsou Skoti velmi přísní. Česká benevolence by tu rozhodně tvrdě narazila. O výrobě skotské whisky jsme se dozvěděli řadu zajímavých informací v místním muzeu tohoto nápoje. Ti, kteří si například mysleli, že „osmnáctiletá“

whisky je takto označována proto, že jim leží osmnáct let ve špajzu, už vědí, že osmnáct let leží a zraje v dřevěném sudu.

Na Královské míli jsme si poslechli skotské dudáky, navštívili literární muzeum a také zajímavou atrakci zvanou Camera obscura. V několika poschodích tu můžete zažít netradiční optické a jiné jevy. Přejít třeba po lávce, kolem níž se v tunelu točí optická spirála, bylo pro některé žaludky, například můj, zhora nemožné.

Referendum se v centru města připomínalo jen velmi skromně. Sem tam se za okny objevovaly plakátky „Yes“ nebo „No“. A také nápisy křídou na zdech či podstavcích soch. „Pryč s tyranii Westminsteru!“ hlásal jeden z nich. Opodál na soše Adama Smitha jiný, evidentně probritský nápis, vyzýval: „Prosím, zůstaňte s námi!“ Do rukou se nám dostala i agitační brožurka, přesvědčující Skoty, že jen samostatnost jim zajistí zářnou a šťastnou budoucnost. A že pečení holubi jim budou zdarma padat z nebes – nebo něco v tom smyslu. Politici jsou prostě všude stejní.

Výsledky referenda jsme se dozvěděli až cestou zpět do Čech. Procentní skóre 55 : 45 znamenalo, že Skoti se rozhodli setrvat v lůně Británie.

A Nessie má stále britské občanství.

Text a foto: Mgr. F. Slípka

Skotský národní hrdina William Wallace na Královské míli v Edinburhu.

Připomněli jsme si ho také zastávkou u hradu Stirling.

moře s Atlantikem. Z jezera vytéká na severním konci řeka Ness a po několika kilometrech ústí právě do Severního moře.

Cesta za Nessií započala v přístavu městečka Fort Augustus na jižní straně jezera, kde jsme se nalodili na Kaledonského ducha. Loď to byla očividně menší než trajekt z Calais, ale naši zvědavost a odhodlání to nijak nezmenšilo. Z horní paluby byl ostatně nádherný výhled na vodní plochu i vysoké strmé břehy. Jezero je 37 km dlouhé a 1,5 km široké, takže připomíná dlouhou nudli, kterou kdysi vytvaroval ledovec. S plochou 56 km² je to druhé největší jezero Skotska. Hloubka je tu velká – až 230 m. Sonar na dolní palubě ukazoval profil dna a situaci pod hladinou. Každé velké těleso v hlubině bychom tedy zaznamenali.

Tak kde jsi, Nessie? Tuhle otázku si v duchu určité pokládala většina členů výpravy. Ale ač jsme očima zkoumali hladinu tak detailně, jak

turisty zbývá nádherná příroda. Třeba takové údolí Glencoe, kde jsme udělali krátkou zastávku na zpáteční cestě na jih, je považováno za nejmalebnější a nejromantičtější místo Highlands.

Návratem do civilizace jsme se ocitli tak trochu v jámě lvové. Totiž v Edinburhu poslední den před referendem o vystoupení Skotska ze svazku Spojeného království. Očekávali jsme politické dusno a nějaké to rušno v ulicích. A také v parlamentu, který jsme navštívili hned po ránu. Žádné dusno ani rušno se tu však nekonal. Zasedací sál parlamentu byl zcela prázdný, takže jsme mohli v klidu obdivovat jeho doslova futuristickou konstrukci, tvořenou kombinací skla, kovu a dřeva. Britští labouristé v čele s Tony Blairem v roce 1997 Skotům umožnili, aby v referendu rozhodli o obnovení skotského parlamentu. Šetrní Skotové se pak rozhodli, že jejich parlament

